

Stråsäd Trindsäd Oljeväxter

Sortval 2017

**Jannie Hagman
Magnus A. Halling
Kent Dryler**

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för växtproduktionsekologi

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för växtproduktionsekologi

STRÅSÄD • TRINDSÄD • OLJEVÄXTER

Sortval 2017

av **Jannie Hagman**
Magnus A. Halling
Kent Dryler

Version 2017-05-02
Uppsala 2017

1 Innehåll

1	Innehåll	2
2	Sammanfattning	3
3	Inledning	4
4	Sorter	8
5	Sortägare och representanter	10
6	Höstråg	12
7	Höstvete	15
8	Höstkorn	25
9	Höstrågvete	29
10	Vårvete	32
11	Vårkorn	36
	11.1 Resultat med medeltidiga/medelsena sorter	36
	11.1.1 Sortbeskrivning, medelsena sorter	37
	11.2 Resultat med tidiga sorter	38
	11.2.1 Sortbeskrivningar, tidiga sorter	38
12	Havre	47
	12.1 Resultat med medeltidiga/medelsena sorter	47
	12.2 Resultat med tidiga sorter	48
	12.3 Sortbeskrivningar, medeltidiga sorter	48
	12.4 Sortbeskrivningar, tidiga sorter:	48
13	Sortprovning av spannmål i norra Sverige	53
	13.1 Sortbeskrivningar	53
14	Fodermajs	57
15	Ärter	60
16	Åkerböna	62
17	Höstraps	65
18	Vårrops	70

OBS!

Se även sortresultaten på:

www.slu.se/faltforsk

www.njv.slu.se

www.svenskraps.se

www.jordbruksverket.se

www.sortval.se

Ansvarig utgivare: Magnus Halling

Illustrationer: Fredrik Stendahl och Göran Grant samt Sylvia Sjöo

ISBN TRYCKT: 978-91-576-9480-5 ISBN ELEKTRONISK: 978-91-576-9481-2

© 2017 Jannie Hagman, Magnus Halling och Kent Dryter, SLU, Uppsala

Eftertryck av denna publikation är förbjudet enligt lag. Det är inte heller tillåtet att ta kopior av den annat än för personligt bruk. För alla andra former av mångfaldigande av publikationens innehåll krävs tillstånd av Institutionen för Växtproduktionsekologi, SLU, Uppsala

Layout: SLU Repro

Tryck: Bordinginstore, Helsingborg

2 Sammanfattning

Här redovisas senaste resultat från sortprovingen i stråsäd, trindsäd, oljeväxter, majs och potatis inom södra och mellersta Sverige.

I flertalet fall presenteras 2016 års resultat mot bakgrunden av de senaste fem årens provningsresultat. Absolut och relativ avkastning redovisas. Dessutom lämnas kortfattade uppgifter om andra sortegenskaper, t.ex. stråstyrka, mognadstid, rymdvikt, tusenkornvikt, proteinhalt och resistensförhållanden. Sorternas odlingsvärde i olika delar av landet kommenteras, och detta bör kunna ge läsaren en uppfattning om de för olika områden och speciell odlingsinriktning bäst lämpade sorterna.

Författarna är verksamma vid Sveriges lantbruksuniversitet.

OBS! Se även sortresultaten på:
www.slu.se/faltforsk,
www.njv.slu.se,
www.svenskraps.se och
www.jordbruksverket.se
www.sortval.se

3 Inledning

I denna skrift redovisas resultat med aktuella sorter av stråsäd, trindsäd och oljevaxter för södra och mellersta Sverige, och för norra Sverige resultat med tidiga korn- och havresorter. Tabellunderlagen kan även ses på internet; www.slu.se/faltforsk och för norrländsk sortprovning presenteras resultaten på www.slu.se/njv. För oljevaxter finns det även sortresultat på www.svenskraps.se.

Resultaten hänför sig till försök utförda under den senaste femårsperioden. För att redovisa avkastningen har använts en eller i vissa fall ett par mätarsorter. Nytt för 2016 är att det i arterna höstråg, höstvetete och vårkorn använts en syntetisk mätare, vilket innebär att sorterna jämförts med ett statistiskt medeltal av ett antal stora marknadssorter. Sorternas egenskaper beskrivs främst med utgångspunkt från medeltalet av sorterna i presentationen. Resultaten hänför sig till de områden som redovisas i figur 1. OBS! Områdesindelningen ändrades från 2012. Delar av Värmland har lagts till område G. Vidare samredovisas område D+E. För avkastningen redovisas årets resultat och senaste flerårsmedeltal, samt årsvis avkastning för två områden, södra Götaland respektive norra Götaland och Svealand. Tidiga korn- och havresorter provas även i Norrland och redovisas i ett särskilt avsnitt. I tabell 1 redovisas riktvärdena för utsädesmängderna i de olika artförsöken. Utsädesmängden kan ha justerats p.g.a. lokala förhållanden, som sen sådd. I tabell 2 redovisas de olika parametrarna och hur de mäts.

Avkastningen för spannmål och trindsäd anges vid 15 procents vattenhalt och fröavkastningen för oljevaxter vid 9 procents vattenhalt. Uppgifterna om vinterhärdighet, stråstyrka, falltal och sjukdomar grundas endast på resultat från försök där sortskillnader i nämnda egenskaper har påträffats. Den angivna stråstyrkan hänför sig till skördetillfället. Mognadstid avser antalet dagar från sådd till gulmognad, utom för norra Sverige. Proteinhalten utgör för brödsäd 5,70 x N och för övriga växtslag 6,25 x N.

Sorterna har grupperats efter antalet provningsår och indirekta jämförelser mellan sorterna inom varje årsgrupp och område kan i allmänhet ske utan alltför stora felrisker. Jämförelser mellan olika årsgrupper begränsas däremot av att bl.a. utvintring, sjukdomsangrepp, liggsäd eller låga falltal är olika framträdande under olika år. Vissa sorter provas dessutom endast i

ett fåtal områden. Dessa förhållanden gör att flerårs-sammanställningarna behäftas med en viss osäkerhet. Den bästa vägledningen för sorternas långsiktiga avkastningsförmåga får man därför från de årsvisa sammanställningarna. Observera att relativa skillnader i avkastning om 2-4 procentenheter i de flesta fall inte är statistiskt säkra. Läs dessutom kommentarerna under tabellerna!

Ingående sorter, som provats minst två år är marknadssorter dvs. sorter på den svenska sortlistan eller på EU-listan, samt sorter som provas för den svenska listan. I sammanställningarna ingår försök från officiell sortprovning finansierad av sortföreträdarna och hushållningssällskapens provning av marknadssorter finansierad av utsädesföretagen, SLF och hushållningssällskapen samt försök utförda av Svensk Raps AB. Fältarbeten och registreringar av sorternas egenskaper har utförts av Hushållningssällskapen och av SLU:s regionala stationer. Bakningstester har gjorts av Svenska Cereallaboratoriet. Den statistiska bearbetningen är gjord med SAS Mixed Model konstruerad av Torbjörn Leuchovius och Johannes Forkman. Databearbetning och sammanställning är gjord av Freweini Abraha vid Inst. f. växtproduktionsekologi, SLU, Uppsala. Avsnittet med sorter för norra Sverige är skrivet av Kent Dryler, Norrländsk jordbruksvetenskap. I skrivandet har också Staffan Larsson hjälpt till.

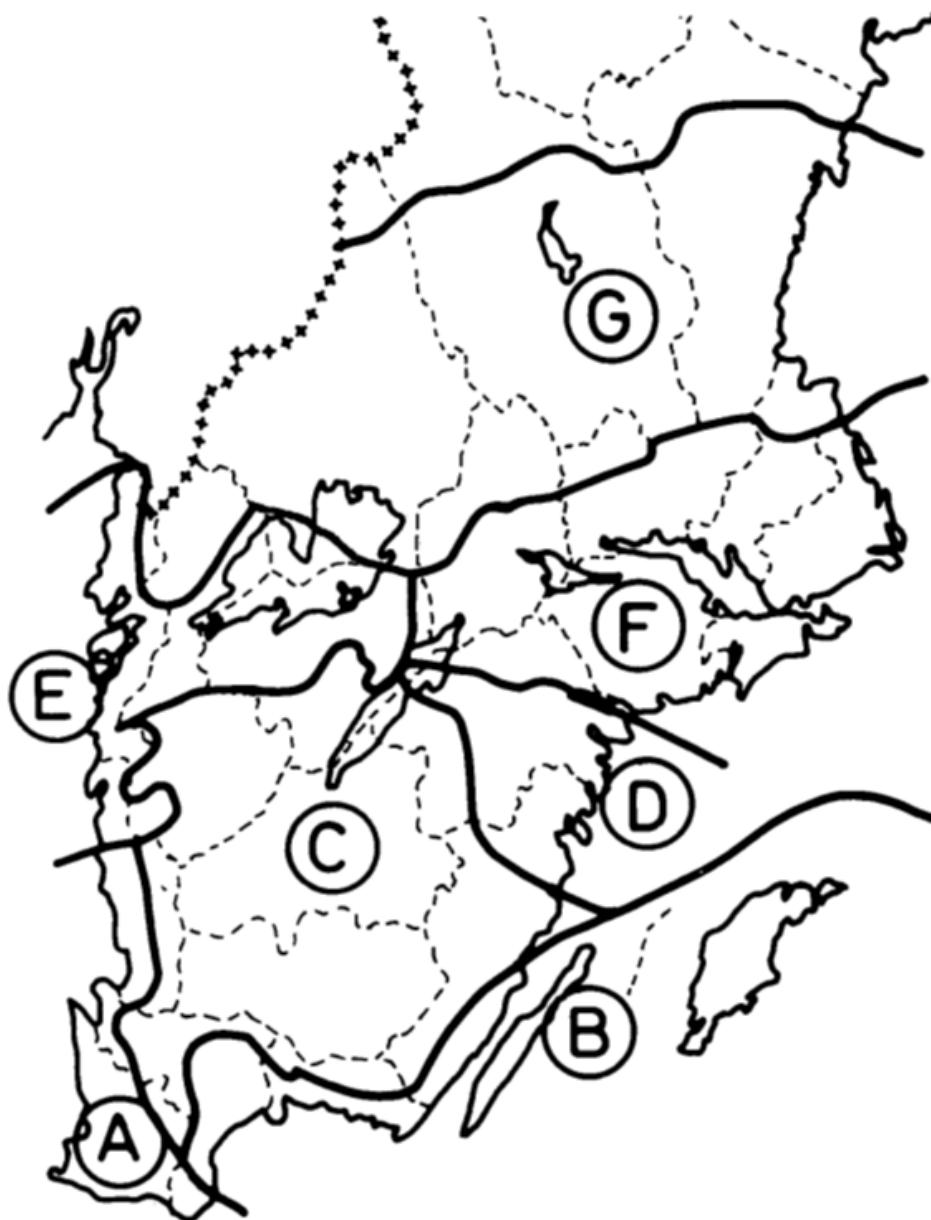

Fig. 1. Områdesindelning använd i tabellerna.

Tabell 1. Utsädesmängder i försöken för de olika arterna.

Antal grobara kärnor per m² 2012-2016

Höstsådda arter	2012-2016			Vårsådda arter	2012-2016		
	2015	2016			2015	2016	
		Södra Sverige	Mellan-sverige			Södra Sverige	Mellan-sverige
Höstråg	350	250	300	Vårvede	550	450	500
Höstvede	400	350	400	Vårkorn	350	350	350
Höstkorn	400	250	300	Havre	450	400	450
Höstrågvete	400	300	350	Fodermajs	8,5	9	9
Höstraps, linje sort	50	50	50	Ärter	100	70	90
Höstraps, hybridsort	50	50	50	Åkerböna	55	55	55
				Våraps, linjesort	200	200	200
				Våraps, hybridsort	150	150	150
				Lin	700	700	700

Tabell 2. Beskrivning av de olika variablerna och hur de mäts i försök och prover

Kategori	Variabel	Enhet	Bestämning	Gröda
Odling	Skörd	kg/ha	Bestäms vid 15 % vattenhalt i spannmål och trindsäd, och vid 9 % vattenhalt i oljeväxter.	All spannmål och trindsäd
	Råfettsskörd	kg/ha	Mängden råfett beräknas med hjälp av skörd och råfettthalt.	Höst- och vårraps, rybs och lin
	Merskörd för behandling	kg	Beräknas genom jämförelse av skörd vid behandling och skörd utan behandling.	All spannmål.
	Uppkomst		Gradering av antal plantor höst eller vår. 0=inga plantor av kulturväxten, 100=fullt plantantal.	All spannmål och trindsäd
	Övervintring	100-0	Gradering av antal plantor vår. 0=inga plantor av kulturväxten, 100=fullt plantantal.	Höstsådda arter
	Strårlängd, stjälklängd	cm	Mätning av grödan när den nått sin fulla längd.	All spannmål och trindsäd
	Höjd vid skörd	cm	Mätning av grödan vid skörd.	Alla grödor.
	Strårbrytning	100-0	Avbrutna strån/stjälkar oavsett orsak till nedgången. 0=inga strån/stjälkar brutna, 100=alla strån/stjälkar brutna.	All spannmål och trindsäd
	Stråstyrka, stjälkstyrka	100-0	Avbrutna strån/stjälkar oavsett orsak till liggbildning. 0=helt nedliggande, 100=fullt upprätt.	Alla grödor.
	Grönkott	%	Andelen grönkott okulärt i parcellen	All spannmål.
	Axbrytning	100-0	Endast för stråsäd. 0=inga brutna ax, 100=samtliga ax brutna.	Stråsäd
	Mognad	antal dagar	Antal dagar från sädd och till gulmognad.	Alla grödor.
	Fältgroning	%	Andel grodda kärnor i parcellen eller i skördeprovet innan torkning.	
	Spill	kg/ha	Mängden spill bestäms på 0,25 m ² .	Ärter, åkerböna och vid behov p g a kraftig drösning.
	Ogräsvikt	g/m ²	Mängden ogräs bestäms genom torkning och vägning av ogräs uttagna från 2-4 provytor.	Ekologiska försök
	Ogräsgradering	100-0	I obehandlat försöksled artbestäms alla ogräs på två rutor om 0,25 m ²	Ekologiska försök
	Drösning	Skala 0-5	0=ingen drösning och 5=mkt drösning. Om det är mkt drösning kan mängden bestämmas på en yta om 0,25 m ² .	Bestäms i försök och grödor där drösning förekommer och påverkar skörderesultatet.
Kvalitet	Vattenhalt	%	Bestäms med NIT teknik.	Alla grödor.
	Rymdvikt	g/l	Vikten av 1 liter kärnor/frön. Bestäms med NIT teknik.	All spannmål.
	Tusenkorntvikt, TKV	g	Vikten av 1000 kärnor/frön.	Alla grödor.
	Falltal	sek	Stärkelsens klistrighet bestäms genom att mäta enzymaktiviteten i ett mjölblöv. I ett provrör blandas mjöl och vatten, tiden det tar för en stav att falla genom blandningen blir falltalet. 190 är ett normalvärde för höstvete.	Bestäms i utvalda försök i höst- och vårvete, samt ibland i höstråg.
	Proteinhalt	%	Bestäms med NIT teknik.	Spannmål och trindsäd.
	Stärkelsehalt	%	Bestäms med NIT teknik.	Vete och korn
	Råfettthalt	%	Bestäms med NIT teknik.	Havre
	Fullkorn	%	Andelen kärnor med diameter > 2,5 mm	Vårkorn
	Oljehalt	%	Bestäms med NIT teknik.	Oljeväxter
	Bakvolym	ml	Bakvolymen av 100 g mjöl. Redovisas som en differens till mätaren.	Bestäms i utvalda försök och sorter i höst- och vårvete.

Tabell 2 fortsättning. Beskrivning av de olika variablerna och hur de mäts i försök och prover			
Kategori	Variabel	Enhet	Bestämning
Sjukdomar	Brunrost	%	Gradering okulärt av angripen bladyta
	Gulrost	%	"
	Kornrost	%	"
	Kronrost	%	"
	Svartrost	%	"
	Sköldfläcksjuka	%	"
	Mjöldagg	%	"
	Axfusarios	%	"
	Svartpricksjuka	%	"
	Bladfläcksjuka	%	"
	Chokladfläcksjuka	%	"
	Rödsot	%	"
	Torröta	%	"
	Kransmögel	%	"
	Bomullsmögel	%	"
	Svartfläcksjuka	%	"
	Övrigt	Nematodresistens	
			Gröda
			Höstråg, vete, korn
			Vete, höstrågvete
			Korn
			Havre
			Havre
			Höstråg, korn
			Höstråg, vete, korn, höstrågvete, havre
			Graderas i särskilda försök
			Vete, höstrågvete
			Vete, korn, höstrågvete, havre
			Åkerböna
			Korn,
			Raps
			Raps
			Raps
			Raps

4 Sorter

HÖSTRÅG

Brasetto** (LmL)
Herakles** (D/SSd)
KWS Bono** (KWS/
SSd)
KWS Livado** (KWS)
Palazzo** (LPH/SSd)
SU Cossani** (SSd)
SU Performer** (LmL)

HÖSTVETE

Brons (SW/LmL)
Ceylon (SW/LmL)
Cubus** (LP/SSd)
Elixir** (SW / LmL)
Ellen (SW/LmL)
Ellvis** (Br/SSd)
Etana** (SSd)
Fajer (LmL)
Festival (LmL)
Frontal (RAGT/SSd)
Hacksta* (SW 15646)
(LmL)
Hereford** (Sej/LmL)
Julius** (KWS/LmL)
KWS Finn* (KW 2612-
12) (SSd)
Linus** (RAGT/LmL)
LW 05W588-03*
Mariboss** (NSd/SSd)
Nordh (NS/SSd)
Norin** (Hadm/LmL)
Olivin** (Mon/SSd)
Praktik (RAGT/SSd)
RGT Reform (RAGT/
SSd)
SJ 1378001*
Stinger* (SJ 13794001)
(SSd)
Torp** (Nsd)

HÖSTKORN

Apropos** (Sej/SSd)
Frigg** (SJ 092375)
(Sej/SSd)
Joker** (KW 6-157) 6r
Matros** (Sej/LmL)
Mercurioo** (SY 211-
98) H (Syn)
Quadriga** 6r (Sec/
LmL)
SU Ellen** 6r (NS/SSd)
Tamina** 6r (DSV/SSd)
Trooper** H 6r (Syn)
Verity** 6r (Br/SSd)
Wootan** H (Syn)

HÖSTRÅGVETE

Borwo** (Str/SSd)
Capricia** (SW 164s)
(LmL)
Empero (SW/LmL)
Probus* (BOH 1411)
(SSd)
Raptus (SSd)
Travoris** (SSd)
Trefl** (SSd)
Tulus (NS/SSd)

VÄRVETE

Diskett (SW/LmL)
Happy (LmL)
KWS Alderon** (LmL)
Quarna (DSP/SSd)
Triso** (IGP/SSd)
WPB Oryx (SSd)
WPB Skye (SSd)
WPB08SW052-08*
(SSd)
WPB08SW052-10*
(SSd)
Skandus* (STRU

093736s21) (SSd)

VÅRKORN, medelsent

Anakin** (Sej/SSd)
Bente** (NORD 13/1114)
(NS/SSd)
Brioni** (57065) (LmL)
Crescendo** (SC 35763
M2) (Sec/LmL)
Dragoon** (Syn/LmL)
Fairytale** (Sej/SSd)
Highway (NOS 19339-
81) (NSd)
KWS Irina** (KWS/SSd)
Laureate** (SY 412-328)
(Syn/LmL)
Luhkas (CSBC/SSd)
Propino** (Syn/LmL)
RGT Planet** (RAGT/
LmL)
Salome (NS/SSd)
Soulmate** (NOS 16111-
55)(NSd/SSd)
SW Makof (LmL)
Tamtam** (SEC/Syn/
LmL)
Thermus** (SJ111703)
(Sej/SSd)

VÅRKORN, tidigt

Anneli (LmL)
Aukusti** (Bo/LmL)
Kaarle** (Bo/SSd)
Kannas (LmL)
SW Barbro (LmL)
SW Judit (LmL)
Vilde** (Gra/LmL)
Vilgott (LmL)
Vertti** (Bo/SSd)
GN 10063* (Gra/SSd)

HAVRE

Akseli** (Bo/SSD)
Averton** (GN 08207)
(Gra/LmL)
Belinda (LmL)
Cilla (LmL)
Delfin** (Nord 13/130)
(NSd/SSd)
Fatima (LmL)
Galant (LmL)
Guld (SW 090324)
(LmL)
Gunhild (LmL)
Haga** (Gra/LmL)
Mirella** (Bo/SSD)
Nike (LmL)
Niklas** (BOR08024)
(Bo/SSd)
Poseidon**
(Nord09/135)(NSd/
SSd)
SW Kerstin (LmL)
Symphony** (NS/SSd)

ÄRTER

Eso** (Sel/SSd)
Ingrid (LmL)
Onyx** (Ser/SSd)
SW Clara (LmL)

ÅKERBÖNA

Alexia** (RWA/SSd)
Banquise** (Lim/SSd)
Bioro (SHG/SSd)
Boxer** (SW-ZG 2007)
(LmL)
Fanfare** (NPZ/LmL)
Fuego** (NPZ/SW)
Gloria** (IGP/SSd)
Julia** (RWA/SSd)
Taifun** (NPZ/SW)

Tiffany** (NPZ/SSd)
Vertigo** (NPZ/SSd)

HÖSTRAPS

Avatar** (NPZ)
Compass** (DSV/SSd)
DK Explicit** (Mon)

DK Exstorm** (Mon)
DK Extrovert** (Mon)
ES Alegria** (SSd)
Mantara ** (Syn)
Mascara (Syn)
Mercedes** (NZP/SSd)

PR44D06** (DuP/SSd)
SY Alister** (Syn)
SY Carlo** (Syn)
V3160L MDS16** (Mon)

VÄRRAPS

Builder** (RAGT/Bay)

Majong** (SW/LmL)
Makro** (NPZ, SW/
LmL)
Mirakel (SW/NPZ)
Mosaik (SW/LmL)
SW U2894* H (LmL)

* Sorter som undergår officiell provning 2016 för svensk sortlista.

** EU-sort provad minst två år. För sorter provade ett år, se; www.slu.se/faltforsk.

H = hybrid

Prefix anger förädlare/sortrepresentant. Förädlare kan vara t.ex. SW eller LmL, LPH, KWS. Ett prefix anger båda funktionerna i samma företag. En del sorter har även prefix i sortnamnet.

5 Sortägare och representanter

Abed	AbedFonden, Söllested, Danmark
Ack	Ackersegen
Ag	Agrico, Nederländerna
BAUB	Saatzucht B. Bauer GmbH, Tyskland
Bay	Bayer CropScience AG, Monheim, Tyskland
BE	W. von Borries-Eckendorf, Leopoldshöhe, Tyskland
Bo	Boreal Växtförädling, Jokioinen, Finland
Br	(Syn: SJB), Saatzucht Josef Breun GdB, Herzogenaurach, Tyskland
BWB	Saatzucht Josef Breun GdB, Herzogenaurach, Tyskland
Bay	Bayer, Monheim, Tyskland
BayWa	BayWa, Tyskland
Carg	Semences Cargill, Peyehorade Cedex, Frankrike
CAU	Caussade Semences, Frankrike
Ce	(Syn: CZ, Ceb), Cebeco-Zaden B.V., Vlijmen, Nederländerna
CHD	Se HRD
CM	Clovis Matton, Belgien
CSBA	(Syn: PBI), Plant Breeding International, England
CSBC	Se RAGT
CPBT	Cambridge Plant Breeders-Twyford, England
CWH	Monsanto
Cy	Cygnat PB, Kinross-shire, Skottland
D	Dieckmann Seeds, Tyskland (Höstråg)
Da	Danisco Seed, Holeby, Danmark
DED	Se HRD
DK	Dekalb, Monsanto UK
DLE	Norddeutsche Pflanzenzucht, Tyskland
DLF	DLF-Trifolium A/S, St. Heddinge, Danmark
DSP	Delley Samen und Pflanzen AG, Schweiz
DSV	Deutsche Saatveredelung, Tyskland
DuP	DuPont
Eng	Saatzucht Engelen, Büchling, Tyskland
ES	Euralis Saaten, Tyskland
Firl	(Syn: F) Firlbeck, Tyskland
Gra	(Synonym GR) Graminor A/S, Norge
GbR	(Syn: RG) Raps GbR, Lundsgaard, Grundhof, Tyskland
Gr	Greenvale AP
Had	(Syn: HD, Hadm, Hdm) Lantmännen SW Seed Hadmersleben, Tyskland
HE	Saatzucht Dr. Hege, Waldenburg, Tyskland
HRD	Hodowla Roslin Danko, Racot, Polen
HRS	Hodowla Roslin Strzelce, Polen
Hy	Hybro, GbR Saatzucht, Bad Schönborn, Tyskland
IGP	I.G. Pflanzenzucht GmbH, München, Tyskland
KK	Kweekinstituut Karna, Valthermond, Nederländerna
KWS	KWS Saat AG, Tyskland.
L	Lantmännen Lantbruk

LAD	Se HRD
Lim	Limagrain
LmL	Lantmännen Lantbruk. SWHY, se även Hybro
LP	F. von Lochow-Petkus, Tyskland. LPH = hybridsort, LPP = populationsort.
LW	Landbouwbureau Wiersum Veredelingsbedrijf, Dronten, Nederländerna
Mom	Momont Hennette et Fils, Lille, Frankrike
Mon	Monsanto. MonD = Monsanto Agrar, Tyskland
Nic	Nickerson RPB Ltd, England. (NiD = Tyskland, NiF = Frankrike)
NFC	New Farm Crops, Lincoln, England
NK	Northrup King, Syngenta
NPZ	Norddeutsche Pflanzenzucht, Tyskland
NS	Nordsaat Saatzuchtgesellschaft mbH, Böhnshausen, Tyskland
NSd	Nordic Seed, Danmark
Paj	Pajbjergfonden, Danmark
Piast	Piast Hodowla Roslin Lagiewniki, Kruszwica, Polen
Pio	
PBI	(Ingår i RAGT). Plant Breeding International PBIC= Cambridge, UK, PBIS = D
PHP	P H Petersen, Lundsgaard, Tyskland
RAGT	RAGT Seeds Ltd, Cambridge, England
RG	Se GbR
RWA	Raiffeisen Ware Austria Aktiengesellschaft, Österrike
SA	Saaten Union, Tyskland
SASA	Scottish Agricultural Science Agency, Edinburgh, Skottland
Sca	Scanax International A/S
Scho	Scholte, Nederländerna
Schw	H. Schweiger & Co, Moosburg, Tyskland
Sec	Secobra Recherches, Maule, Frankrike
Sej	(Synonym SJ). Landbrugets kornforaeding, Sejet, Danmark
Sel	Selgen a.s., Tjeckien
Ser	Serasem Recherches et Selections, Perenchies, Frankrike
SHG	Saatzuchtbetrieb Hans Gahleitner, Arnreit, Österrike
SK	Saka-Ragis Pflanzenzucht
SL	Saatbau Linz, Österrike
SS	Südwest Saatzucht, Tyskland
SSd	Scandinavian Seed (Forsbecks AB, Skånefrö AB, Svenska Foder AB)
Str	Fa. Strube Saatzucht, Schoningen, Tyskland
Strg	(Synonym Stre) Streng's Erben, Uffenheim, Tyskland
SW	Lantmännen Lantbruk. SWHY, se även Hybro
Syn	Syngenta Seeds AB
TD	TD-förädling AB, Källs Nöbbelöv, Teckomatorp
To	Toft Plant Breeding, Roslev, Danmark
WH	SW Seed BV, AE Emmeloord, Nederländerna

17 Höstraps

Av höstraps odlas både linjesorter och hybridsorter (markerade med H i tabellerna). Som avkastningsmätare används en sortblandning av två linjesorter och två hybridsorter (Apanaci, Epure, Exstorm och Avatar). I provningen ingick 2016 totalt ett 60-tal sorter i de olika försöksserierna, varav många provades för första gången i år. I årets sammanställning ingår 13 sorter och av dessa är 12 hybridsorter och en, ES Alegria, linjesort.

År 2016 genomfördes totalt 29 försök, men eftersom sorterna provas i olika försöksserier, ingår de olika sorterna i 8-13 försök under varje år. Totalt för perioden 2012-2016 föreligger sammanlagt 16-60 försök för de mest provade sorterna. Avkastningen 2016 är medelhög, väsentligt lägre än 2015, särskilt i de södra delarna av Sverige (område A-B). Högst skörd 2016 har DK Explicit som hävdar sig väl i samtliga områden och under hela försöksperioden. Andra högvaxande sorter är DK Extrovert, Mercedes och DK Exstorm, samtliga hybridsorter (tabellerna 1-3).

Årsvariationen visas i tabell 4 och resultaten bekräftade i stort sett medeltalen över femårsperioden, och sorterna DK Explicit, DK Extrovert, DK Exstorm och Mercedes är de mest högvaxande sorterna under försöksperioden. Av de nyare sorterna har V316OL hög avkastning.

Odlingsegenskaper och kvalitet anges i tabell 5. Vinterhärdigheten testades något bättre vintern 2015/2016 än under de senaste åren, men skillnaden mellan sorterna är relativt liten och uppgår som mest till 9 procentenheter, från 85 till 76. I allmänhet, men inte alltid, finns ett starkt samband mellan vinterhärdighet och avkastningsförmåga. Odlingssäsongen 2016 var inte detta fallet, trots sämre vinterhärdighet tillhörde DK Extrovert de mest högvaxande sorterna. De mest vinterhärdiga sorterna är PR44D06 och Compass. Flera av de nya sorterna har också bra övervintring. Stjälkstyrkan är överlag god och får anses som tillfredsställande för samtliga sorter. Stjälksvagast är DK Extrovert, DK Exstorm och DK Explicit. Höstraps-sorterna är ofta högväxta med kraftig stjälk, vilket kan påverka skördearbetet. Den längsta sorten är DK

Explicit. Under senare år har mer kortvuxna sorter introducerats. Sorten PR44D06 är 37 cm kortare än DK Explicit. Skillnaden i mognadstid är liten och det skiljer endast ett par dagar mellan sorterna. Skillnaden i råfett halt mellan sorterna är drygt 3-procentenheter. Sorten DK Explicit kombinerar en hög råfetthalt med hög fröskörd. Andra sorter med hög råfetthalt är Compass, Mercedes och V316OL. Lägst råfetthalt har SY Alister. Sjukdomsangreppen har varit relativt små de senaste åren. Något högre angreppsgrad av bomullsmögel än övriga sorter har sorterna Compass av och Avatar. Klorofyllhalt bestäms numera inte rutinmässigt i provningen.

SORTBLANDNING. Sortblandningen används som mätare enbart för att få stabila, säkra och lättavlästa sortjämförelser ur avkastningssynpunkt. Sortblandningen marknadsförs inte. Blandningen består av fyra komponenter, två hybridsorter och två linjesorter. Om någon av sorterna utvecklas dåligt, kan de andra sorterna kompensera för detta. År 2015 ingick Exstorm, Epure, Apanachi och Visby.

ESALEGRIA är en tysk linjesort med hög avkastning i södra Sverige. Övervintringen är genomsnittlig. Sorten är kort och mognar tidigt, samt har hög råfetthalt.

COMPASS är en tysk hybridsort som har god övervintring och medelhög avkastning. Den är högvuxen och har mycket god stjälkstyrka. Sorten mognar medelsent och har särskilt hög råfetthalt.

PR44D06 är en tysk dvärghybridsort som har lägre avkastning än sortmedel. Övervintringsförmågan är god. Sorten är mycket kort och har mycket bra stjälkstyrka. PR44D06 mognar medeltidigt och har hög råfetthalt.

AVATAR är en tysk hybridsort som har lägre avkastning än sortmedel och genomsnittlig övervintring. Sorten är medellång och mognar medelsent. Råfetthalten är mycket hög.

DK EXSTORM är en hybridsort som har mycket hög avkastning och genomsnittlig övervintring. Sorten har medellång stjälk och bra stjälkstyrka, samt mognar sent. DK Exstorm har hög råfetthalt.

SY CARLO är en tysk hybridsort som har hög avkastning och medelgod övervintring. Den är medellång med medelgod stjälkstyrka. Råfetthalten är låg, lägre än sortmedel.

MASCARA är en hybridsort vars avkastning är något lägre än sortmedel och har genomsnittligt övervintring. Sorten har ganska kort stjälk och bra stjälkstyrka. Mascara tillhör de senare sorterna i jämförelsen. Råfetthalten är genomsnittlig.

DK EXTROVERT är en hybridsort som har en mycket hög avkastning men övervintringen är sämre än för övriga sorter i jämförelsen. Sorten är medelhög med något sämre stjälkstyrka än sortmedel. Råfetthalten är mycket hög.

DK EXPLICIT är en hybridsort som har en mycket hög avkastning i både obehandlat och behandlat led. Sorten är mycket högvuxen med en något sämre stjälkstyrka än övriga sorter. Sorten kombinerar en hög råfetthalt med hög fröskörd.

MERCEDES är en hybridsort som har hög avkastning och god övervintring. Sorten är medelsen, är högvuxen och har bra stjälkstyrka. Råfetthalten är mycket hög.

Sorter provade i två år

MANTARA är en hybridsort som har en medelhög avkastning. Sorten har kort stjälk med bra stjälkstyrka. Råfetthalten är medelhög.

SY ALISTER är en hybridsort som har en klart lägre avkastning än sortmedel. Sorten är medelhög och har bra stjälkstyrka. Råfetthalten är låg.

V316OL är en hybridsort med hög avkastning och med-

Tabell 1. Höstraps . Avkastning (kg/ha och relativtal) områdesvis 2016. Mätare Sortblandning*

Sorter / Område	Obehandlat				Behandlat							
	A-G	Ant.	A	Ant.	B	Ant.	D+E	Ant.	A-G	A	B	D+E
Mätare, kg/ha	1853	17	1810	7	1640	4	2050	6	1991	1820	1930	2210
<i>Rel. tal mätaren=100</i>												
Sortmedel	105		105		106		106		104	107	109	103
ES Alegria	104	8	116 *	3	104	2	96	3	103	115 *	103	95
Compass H	106	9	102	4	111	2	109	3	103	103	110	103
PR44D06 H	91	9	84 *	4	88	2	102	3	94	88 *	97	102
Avatar H	96	9	96	4	96	2	98	3	95	96	100	95
DK Extrovert H	116 **	8	122 **	3	129	2	106	3	113 **	126 ***	121	101
DK Explicit H	123 ***	9	119 **	4	131	2	125 ***	3	119 ***	122 ***	127	115 *
DK Exstorm H	114 **	9	114 *	4	112	2	116	3	114 ***	119 ***	122	106
SY Carlo H	109	9	112	4	107	2	108	3	108	113 *	113	103
Mascara H	102	9	102	4	99	2	104	3	104	106	113	99
Mercedes H	107	8	97	3	113	2	115	3	106	98	111	112
<i>Provade 2 år</i>												
Mantara H	104	8	105	3	107	2	103	3	106	114 *	107	103
SY Alister H	86 **	8	89	3	70	2	94	3	89 **	87 *	89	93
V3160L H	114 **	8	118 *	3	116	2	112	3	108 *	109	112	108
Probvärde	0,0001		0,0001		0,006		NS		0,0001	0,0001	NS	0,056

*Sortblandning = Exstorm, Avatar, Epure och Apanaci

Tabell 2. Höstraps. Avkastning råfett (kg/ha och relativtal) områdesvis. Flerårsmedeltal 2012-2016.

Sortblandning* mätare. Medeltal obehandlade led

Sorter	Område							
	A-G	Ant.	A	Ant.	B	Ant.	D+E	Ant.
Mätare, kg/ha	1990	107	2150	38	2120	30	2090	35
<i>Rel. tal mätaren=100</i>								
Sortmedel	104		103		106		109	
ES Alegria	101	41	105	13	104	12	95	15
Compass H	104	45	101	19	106	10	104	13
PR44D06 H	94	45	90 *	19	96	10	98	13
Avatar H	104	42	102	16	106	10	102	13
DK Extrovert H	110 **	30	108	10	113 ***	9	108 *	11
DK Explicit H	117 ***	31	111 *	11	121 ***	9	115 ***	11
DK Exstorm H	111 ***	44	109 *	18	107 *	10	112 **	13
SY Carlo H	106	43	107	17	106	10	104	13
Mascara H	104	44	104	18	104	10	103	13
Mercedes H	106	25	97	8	112 **	7	108 *	10
Mantara H	104	16	104	5	104	6	102	5
SY Alister H	89 *	17	90	6	88 **	5	91	6
V3160L H	112 **	16	113 *	5	109 *	6	111 *	5
Probvärde	0,0001		0,001		0,0001		0,001	

*Sortblandning = Exstorm, Avatar, Epure och Apanaci

(Höstraps forts. nästa sida)

Tabell 3. *Höstraps*. Avkastning råfett (kg/ha och relativtal) områdesvis. Flerårsmedeltal 2012-2016. Sortblandning* mätare. Medeltal behandlade led

Sorter	Område							
	A-G	Ant.	A	Ant.	B	Ant.	D+E	Ant.
Mätare, kg/ha	2130	107	2200	38	2280	30	2210	35
<i>Rel. tal mätaren=100</i>								
Sortmedel	104		104		106		104	
ES Alegria	102	41	107	13	101	12	97	15
Compass H	102	45	104	19	102	10	100	13
PR44D06 H	96	45	91 *	19	98	10	99	13
Avatar H	101	42	100	16	104	10	101	13
DK Extrovert H	109 **	30	109	10	111 ***	9	108 *	11
DK Explicit H	114 ***	31	112 **	11	112 ***	9	115 ***	11
DK Exstorm H	108 **	44	108 *	18	112 ***	10	105	13
SY Carlo H	106 *	43	106	17	109 **	10	105	13
Mascara H	106 *	44	105	18	109 **	10	106	13
Mercedes H	107 *	25	103	8	111 **	7	107 *	10
Mantara H	106	16	106	5	109 *	6	102	5
SY Alister H	92 *	17	90	6	90 *	5	97	6
V3160L H	108 *	16	110	5	107	6	108	5
Probvärde	0,0001		0,0001		0,0001		0,01	

*Sortblandning = Exstorm, Avatar, Epure och Apanaci

Tabell 4. *Höstraps*. Avkastning råfett (kg/ha och relativtal) årsvis 2012-2016. Mätare Sortblandning*. Medeltal obehandlade och behandlade led

Sorter	Område A-B					Område D-F				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Mätare, kg/ha	2390	2030	2270	2480	1800	1920	1740	2010	2280	2090
<i>Rel. tal mätaren=100</i>										
Sortmedel	104	107	105	102	106	106	111	105	101	104
ES Alegria	100	100	105	101	109	86 *	102	99	101	94
Compass H	104	108	102	98	104	106	112	94	98	102
PR44D06 H	94 *	110	88 **	87 ***	87 **	98	112	93 *	92 *	97
Avatar H	108 **	106	105	99	96	109	118	99	98	96
DK Exstorm H	114 ***	103	107	104	116 **	113	108	112 ***	104	114 ***
SY Carlo H	105	96	109 *	109 **	111 *	114	106	101	99	101
Mascara H	105	105	104	106 *	104	113	114	105	100	101
DK Extrovert H		108	113 **	103	123 ***		101	116 ***	100	102
DK Explicit H		128 ***	109 *	105	122 ***		126	117 ***	103	122 ***
Mercedes H			110 *	102	102			105	104	112 *
Mantara H				105	107				96	102
SY Alister H				90 **	84 **				91 *	92
V3160L H				107 *	113 *				105	109
Probvärde	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,065	NS	0,0001	0,016	0,0001

*Sortblandning = Exstorm, Avatar, Epure och Apanaci

Tabell 5. Höstraps. Odlingsegenskaper och sjukdomar. Flerårsmedeltal 2012-2016

Sjukdomar obehandlade led, övriga egenskaper behandlade led

Sorter	Frö- skörd ¹⁾ , kg/ha	Råfett, % av TS	Vatten- halt, %	Mognad, dagar	Tusen- korn- vikt, g	Över- vintring, %	Stjälk- längd, cm	Stjälk- styrka, 100-0	Bomulls- mögel, %
Sortblandning*	4700	49,7	9,5	352	5,4	81	140	94	18
Sortmedel	4852,14	50,4	9,2	351	5,0	82	140	95	
ES Alegria	4670	50,8	8,6	350	5,0	81	134	92	
Compass H	4650	51,5	9,8	352	5,5	84	147	97	30
PR44D06 H	4510	50,0	9,5	351	5,0	85	117	96	16
Avatar H	4640	50,9	8,9	351	4,9	82	138	96	33
DK Extrovert H	5040	50,9	9,4	352	4,5	76	143	92	13
DK Explicit H	5250	51,2	9,0	350	4,6	82	154	92	
DK Exstorm H	5030	50,5	9,1	352	4,4	80	146	92	
SY Carlo H	4980	49,8	9,6	351	5,2	80	142	93	
Mascara H	5000	49,8	9,0	352	5,4	82	139	97	6
Mercedes H	4900	51,0	9,1	352	5,2	83	143	95	11
Mantara H	5060	49,5	9,1	350	4,5	83	135	95	18
SY Alister H	4520	48,3	9,2	351	5,1	82	137	95	16
V3160L H	4980	51,2	9,1	351	5,6	81	146	97	16
Probvärde	0,0001	0,0001	0,001	NS	NS	NS	0,0001	0,056	

*Sortblandning = Exstorm, Avatar, Epure och Apanaci

18 Vårraps

Vårraps odlas främst i norra Götaland och Svealand, men odling förekommer även bl.a. i sydvästra Götaland. I resultaten ingår 10 försök 2016 med Majong som mätare och totalt 42 försök under perioden 2012-2016. Både linjesorter och hybridsorter (markerade med H i tabellerna) ingår. Antalet sorter i provning har minskat. Att intresset för att prova nya vårrapssorter minskat beror på svårigheterna att bemästra angrepp av jordloppor i vissa delar av landet då kemiska preparat har förbjudits. Under 2016 provades totalt 13 sorter, varav 10 har provats i två år. Resultat för 6 sorter redovisas här.

Avkastningen redovisas i tabellerna 1-3. Årets avkastning blev hög i samtliga områden. Makro har den högsta avkastningen, men skillnaden mellan de olika hybridsorterna är liten. Mosaik är den enda linjesorten som provades 2016.

Enligt tabell 4 har i stort sett samtliga sorter god stjälkstyrka. Stjälklängden varierade mellan 114 cm och 127 cm, där Mosaik är kortast och Makro längst. Skillnaderna i mognadstid är liten, högst tre dagar, och Makro mognar sist. Makro har högst råfetthalt.

MAJONG är en hybridsort med hög avkastning. Den är medellång och har genomsnittlig stjälkstyrka och medelsen mognad och medelhög råfetthalt.

MIRAKEL (R) är en högavkastande hybridsort från Tyskland. Mirakel är medellång med mycket god stjälkstyrka och tidig mognad. Mirakel har medelhög råfetthalt.

MOSAIK (R) är en linjesort, som har lägre avkastning än mätaren. Sorten har medellång stjälk med genomsnittlig stjälkstyrka. Mosaik mognar medelsent och har ett frö med ganska låg råfetthalt.

MAKRO (R) är en hybridsort med hög avkastning och som har sen mognad. Sorten har lång stjälk och mycket god stjälkstyrka. Råfetthalten är mycket hög.

BUILDER (RG40201) är en hybridsort med hög avkastning. Den är lång och har styv stjälk med

god styrka. Builder mognar medelsent och har hög råfetthalt.

Sort provad i två år

SW U2894 (R) är en svenskförädlad hybridsort som provats i två år. Sorten har samma avkastning, men något lägre råfetthalt än sortmedel.

Tabell 1. *Vårrops*. Avkastning (kg/ha och relativtal) områdesvis 2016.

Behandlade led. Majong mätare

Sorter	Område	A-G	Ant.	A-B \	ant.	D-F	Ant.
Mätare, kg/ha		1429	6	1450	2	1420	4
<i>Rel, tal mätaren=100</i>							
Sortmedel		100		102		100	
Mirakel H		103	6	107	2	101	4
Mosaik		90 **	6	89	2	91 **	4
Makro H		105	6	110	2	103	4
Builder H		102	6	99	2	103	4
<i>Provad 2 år</i>							
SW U2894 H		100	6	101	2	99	4
Probvärde		0,0001		NS		0,0001	

Tabell 2. *Vårrops*. Avkastning råfett (kg/ha och relativtal) områdesvis. Flerårsmedeltal 2012-2016.

Mätare Majong. Medeltal behandlade led

Sorter	Område									
	A-G	Ant.	A	Ant.	B	Ant.	D+E	Ant.	F	Ant.
Mätare, kg/ha	1250	42	1310	6	1350	5	1180	14	1220	17
<i>Rel. tal mätaren=100</i>										
Sortmedel	100		98		93		100		103	
Mirakel H	102	42	97	6	104	5	103	14	103	17
Mosaik	94 **	42	96	6	74 ***	5	96	14	98	17
Makro H	102	33	100	4	92	4	100	11	107 *	14
Builder H	101	33	95	4	96	4	100	11	103	14
SW U2894 H	102	15	102	2	90	2	101	5	106	6
Probvärde	0,009		NS		0,024		NS		NS	

Tabell 3. *Vårrops*. Avkastning råfett (kg/ha och relativtal) årsvis 2012-2016. Mätare Majong.

Medeltal behandlade led

Sorter	Område A-B					Område D-F				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Mätare, kg/ha	1580	1490	890	1110	1450	1300	1170	1140	1090	1420
<i>Rel, tal mätaren=100</i>										
Sortmedel	93	99	98	90	101	102	101	101	101	100
Mirakel H	94	105	108	93	107	104	104	106	98	101
Mosaik	84	84	86	85	89	103	94	95	99	91 **
Makro H		98	94	89	110		101	105	104	103
Builder H		107	101	82	99		106	97	101	103
SW U2894 H				92	101				106	99
Probvärde	NS	NS	NS	NS	NS	NS	0,076	0,038	NS	0,002

(*Vårrops* forts. nästa sida)

Tabell 4. *Vårrops*. Odlingsegenskaper. Flerårsmedeltal 2012-2016.

Behandlade led

Sorter	Frö- skörd ¹⁾ , kg/ha	Råfett, % av TS	Vatten- halt, %	Tusen-			Mognad, dagar
				korn- vikt, g	Stjälk- längd, cm	Stjälk- styrka, 100-0	
Majong H	2850	48,3	14,3	5,3	120	86	124
Sortmedel	2847	48,4	14,3	5,1	121	88	125
Mirakel H	2850	48,4	13,9	4,9	122	90	123
Mosaik	2900	47,8	14,3	5,3	114	87	125
Makro H	2690	49,1	14,7	5,3	127	89	127
Builder H	2830	48,8	14,1	5,0	124	88	125
SW U2894 H	2960	47,7	14,7	4,8	121	90	124
Probvärde	0,0001	0,0001	0,043	0,006	0,003	0,003	0,023

1) Vid 9 % vattenhalt

Stråsäd • trindsäd • oljeväxter

Sortval Sverige 2017

Här redovisas senaste resultat från sortprovningen i stråsäd, trindsäd, oljeväxter och majs inom södra och mellersta Sverige samt norra Sverige.

I flertalet fall presenteras 2016 års resultat mot bakgrunden av de senaste fem årens provningsresultat. Absolut och relativ avkastning redovisas. Dessutom lämnas kortfattade uppgifter om andra sortegenskaper, t.ex. stråstyrka, mognadstid, rymdvikt, tusenkornvikt, proteinhalt och resistensförhållanden. Sorternas odlingsvärde i olika delar av landet kommenteras, och detta bör kunna ge läsaren en uppfattning om de för olika områden och speciell odlingsinriktning bäst lämpade sorterna.

Författarna är verksamma vid Sveriges lantbruksuniversitet.

OBS! Se även sortresultaten på: www.slu.se/faltforsk, www.njv.slu.se, www.svenskraps.se och www.jordbruksverket.se

Exemplar av denna skrift kan beställas utan kostnad enligt uppgifter nedan.

Växtproduktionsekologi, SLU

ISBN TRYCKT: 978-91-576-9480-5. ISBN ELEKTRONISK: 978-91-576-9481-2.

Distribution: Hushållningssällskapet Försäljning / HIR Skåne

Borgeby Slottsväg 11, 237 91 Bjärred

Telefon 046-71 36 98, mobil 0708-81 66 11

Mejl: Thomas.Linne@hushallningssallskapet.se
